

Deník anděla strážného

Eduard Martin

KARMEITÁNSKÉ
NAKLADATELSTVÍ

Deník anděla strážného

(vyprávění jednoho přítele)

Deník anděla strážného...

Zní to zvláště? Proč by si ale měli psát deníky jen lidé? Proč by nemohli psát deník andělé a andělé strážní obzvlášť...?

Myslím, že jejich intelligence je rajskou inteligencí a jejich deníky by byly báječným čtením... Mohli by nahlížet do lidských srdcí daleko lépe než pozemští spisovatelé.

„Vždycky, když mám udělat důležité rozhodnutí, představím si, co by na ně asi řekl můj anděl strážný,“ řekla moje moudrá babička.

Tahle její věta se mnou chodí po světě, a když nevím, co bych měl udělat, tato věta mi pomůže.

Proč by anděl strážný nemohl psát deník? Andělé nás mají rádi a andělé strážní jsou připraveni nám pomáhat, jak mohou... A tak pokud by nám mohli pomoci tím, že bychom nahlédli do jejich deníku, proč by něco takového pro nás – a rádi – neudělali...?

S každým člověkem je anděl. Sleduje, co dělá, a nejen to, sleduje, na co myslí. Nejde před ním zatajit žádný skutek ani myšlenku, kterou se člověk snaží utajit před blízkými, kterou by se neodvážil ukázat...

Chtěl by někdo číst něco tak nudného jako literaturu psanou lidmi, kdyby se v knihkupectvích objevila literatura psaná anděly...? Anděly strážnými?

Andělská literatura?

Co bych si o sobě mohl přečíst, kdyby si můj anděl strážný psal deník a dovolil mi do něj nahlédnout?

Jak by asi takový deník anděla strážce mohl vypadat?

• • •

Z deníku anděla strážného:

„1. ledna. Dneska jsem měl zase den... Od rána jsem dohlížel na svého kamaráda, který to včera, na Silvestra, přehnal s vítáním nového roku.“

• • •

To, jak by andělský deník asi vypadal, mi řekl můj známý.

Měl po Silvestru trudnomyslnou náladu. A zasníl se. Oč by mu bylo lépe, kdyby včera méně pil. A oč veseleji by se nyní, první den roku, cítil.

Představoval si, co by se asi dočetl v deníku anděla strážného, deníku svého anděla: „Snažil jsem se svého svěřence přimět, aby měl rozum a oslavoval poslední den roku chytřeji, jenže kdo dnes dá na anděla...“ Tohle mi řekl známý, když jsme si na Nový rok povídali o tom, co tvrdí jeho pratetička. Že celý nový, přicházející rok bude vypadat tak, jak vypadá jeho první den.

Vzpomínali jsme na první den loňského roku. A předloňského a předpředloňského. Na podrobnosti jsme si vzpomenout nedokázali, jenže to, na co jsme vzpomínali, pratetičkina slova potvrzovalo.

„Konečně, nemusí to být pověra...“ řekl kamarád. „Je možné, že se člověk naladí prvním dnem nového roku, jako když se ladí hudební nástroj. První den může být se svými předsevzetími takovou nenápadnou, ale působivou ladičkou. Opravdu udá tón pro další dny.“

Když se podíváš na velké objevy, najdeš takové, co vypadaly jako pověry. Potom se ukázalo, že to pověry a hlouposti nebyly. I když se tak občas jevily. Třeba hromosvod. O něm si plno lidí myslelo, že před blesky nechrání, ale že požáry působí.“

A potom známý řekl: „Představ si, jak by asi vypadal deník našich andělů strážných.“

„Deník našich andělů strážných?“

„Hmm.“

„Proč bych si to měl představovat?“

S oslavou Silvestra jsem to nepřehnal. Trochu ano, to uznám, ale příliš ne. I tak mi dělalo potíže rozeznat, co známý nápadem s andělským deníkem myslí.

Začal vyprávět, že lze předvídat, co by o něm anděl strážný psal.

Řekl datum: „1. ledna.“

A vysvětloval, co by si podle něj mohl jeho anděl strážný napsat do deníku o minulém a tomto dni, kdy právě hovoříme. Rozvažoval i o tom, co by si anděl strážný napsal o uplynulém roku jeho života.

Pokračoval v líčení andělského deníku, jak si ho vydumal. A smáli jsme se a pili silnou černou kávu, abychom se po silvestrovské oslavě vzpamatovali. Můj známý, včerejší spoluoslavovatel, řekl, že v onom vysnívaném deníku by figuroval jako andělův kamarád.

Přišlo mi to divné.

„No co?“ podivil se mému údivu.

„Ještě jsem neslyšel, že by někdo mluvil o andělovi strážném jako o kamarádovi.“

„Ty myslíš, že není přítel?“

„Je.“

„Je to přítel... a kamarád.“

Zamyslel jsem se.

A pak jsem pozvedl hrneček s kávou a přituknul si se známým a pak ještě jednou. Připil jsem směrem k místu, které bylo u našeho stolku volné. Jako by právě tam seděl s námi anděl – anděl strážný.

Známý přikývl. Přituknul směrem k druhému volnému místu, jako by tam seděl jeho anděl.

A potom jsme pokračovali ve vymýšlení deníků, které by o nás psali andělé strážní.

• • •

Nevymýšleli jsme, jak bychom si psali své deníky. Psali jsme z nadhledu, tedy jak by psal deník o našich životech ten, před kterým není třeba se obhajovat nebo to a to zdůvodňovat. Protože on zdůvodnění zná.

Všechna...

Zná všechny naše pohnutky.

Není třeba je uvádět, když je zná.

A jak jsme se tím bavili, napadlo nás nepsat deník jen o silvestrovské oslavě, ale zkusit se na dosavadní život podívat z vyššího pohledu. Z nadhledu. Jak by o nás psal „náš kamarád“.

Velký nebeský kamarád.

Zkoušeli jsme převážít život ne z dnešního pohledu, ale použít k převážení jiná závaží, než jaká jsme používali dosud.

Andělská závaží...

Když člověk převažuje život, vybírá si závaží.

Pozemská? Pomíjivá? Čertovská? Ta, podle kterých se tolikrát převažuje uznání a úspěch na tomto světě? Nebo zkusit jiná – andělská?

Do oběda zbývalo trochu času. Neměli jsme nic důležitějšího na práci než jen hezky trávit chvíli prvního dne začínajícího roku. A tu chvíli jsme věnovali vymýšlení deníku.

Po chvíli jsme zmlkli.

Ne proto, že bychom chtěli od tohoto námětu odběhnout k jinému, ale oba jsme cítili, že to není jen žert.

Jsou věci, o kterých bychom jeden před druhým raději nemluvili a které bychom promýšleli z andělského pohledu v tichu, o samotě...

Někdy je třeba ticho, o které si člověk může nabrousit myšlenky, nabrousit je, jako by si brousil čepel do boje...

Co by si asi o mně psal anděl strážný?

Jedna dívka mi vyprávěla, že našla deník své sestry a přečetla si, co o ní sestra psala.

Užasla. Taková jsem? Tohle si o mně někdo může myslet?

Dívala se na stránky sestřina deníku jako do zrcadla. Uvědomovala si, že co čte, je pravda – a nepříjemná pravda. Neuvědomila by si ji, kdyby se nevhodně nezačetla do cizích intimností.

„Intimníček“ – tak byl nadepsán sešit, do kterého sestra zapisovala své názory.

„Víš, že mi to úplně proměnilo vztah k sestře a vztah k lidem okolo, i když jsem to, že jsem si četla deník, sestře neřekla?“

Kdyby si člověk představil, co by o něm psali do deníku jeho blízcí?

Nebylo by to zrcadlo?

Nespatřil by se v zrcadle, o kterém ho zatím nenapadlo uvažovat?

A co teprve andělský deník...

. . .

„Víš, že ta pratetička asi měla pravdu?“ řekl mi známý.

Potkali jsem se za pár dní a na chvílku se zastavili v husté vánici.

„V tom, že jaký je Nový rok, bude i celý rok?“

Přikývl.

„Já od té doby, co jsme si ten deník zkoušeli, si ho zkouším vymýšlet dál.“

„Já taky,“ usmál jsem se.

„Někdy mi to komplikuje život.“

„Mně ho to někdy taky komplikuje.“

„Ale vždycky, i když mi ho to komplikuje, mi to pomůže.“

„Mně taky,“ řekl jsem.

A byla to velká pravda, měnilo mi to rozhodnutí.

Kolikrát bych se v uplynulých dnech rozhodl jinak, jenže představitel jsem si, co by o mém rozhodování bylo asi napsáno v andělském deníku.

A rozhodl jsem se jinak.

Protože jsem se uviděl.

V zrcadle.

V andělském zrcadle.

Člověk má zvyk dívat se do zrcadla, jestli není něco v nepořádku. Něco, čeho si nevšiml, něco, čeho by si všimli jiní, až by mezi ně vyšel. Jednou, v pubertě, jsem si nanesl na obličej pleťovou masku proti uhrům. Ukradl jsem ji sestře, parádnici. A byl jsem potrestán, rychle potrestán. Zapomněl jsem, že jsem si napatlal masku, a pospíchal na skautskou schůzku. Nepodíval jsem se do zrcadla a vyšel do města s pleťovou maskou, s modrým obličejem...

Zombie...

STRAŠIDLO.

Strašidlo je slabé slovo. Nechápal jsem, proč se na mě lidé, které potkávám, udiveně dívají. Proč se smějí, proč ode mě, jak se blížím, zděšeně ustupují.

„Co vyvádíš?“ řekl bratr rádce, když jsem vešel do klubovny.

Podíval jsem se na něj uraženě.

Já vyvádím? Já a vyvádět?

Pokynul k zrcadlu nad umyvadlem.

Strnul jsem.

Když si vzpomenu, jak jsem putoval naším městem s modrou pleťovou maskou své sestry, je mi ještě dnes trapně...

Nepohlédl jsem do zrcadla.

• • •

Andělský deník...

Deník anděla strážného –

Není to takové zrcadlo, které si člověk může nastavit a do něhož se může podívat, aby spatřil, jaký ve skutečnosti je?

Není to zrcadlo podobné tomu, v jakém jsem se spatřil, když mě rádce upozornil?

Kdybych se nepodíval do zrcadla, nechápal bych, jak ve skutečnosti vypadám.

„Deník anděla strážného.“

Proč do něj občas nenahlédnout?

Myslím, že každý podvědomě ví, co by si o něm anděl strážný napsal.

Co by napsal o tom nebo onom jeho rozhodnutí... O tom nebo onom jeho vztahu k někomu v okolí.

Pokud by se člověk nedíval na své jednání ze svého úhlu, ale podíval se na ně z úhlu, ze kterého ho pozoruje anděl strážný, nespatriil by úplně jiný obraz? Neuviděl by jinou podobu, než jakou si myslí, že má? Nespatriil by jiný svět, než na jaký byl do té doby zvyklý...?

Nejsem spisovatel. Ale přesto si zkuším čas od času psát v duchu deník, jaký by o mně psal anděl strážný.

Píšu si ho upřímně.

A žasnu.

Tolik je toho, co mi bylo nejasné, ale co se náhle prosvětli-
lo, když jsem se na to podíval do andělova deníku.

Do deníku svého kamaráda.

Kamarád anděl.

Zní to zvláštěně?

Ale proč by anděl nebyl náš přítel?

Myslí to s námi dobře, rozhodně to s námi myslí dobře,
a tak je kamarád, přítel.

Přítel je ten, kdo nás dobře zná, a přece zůstane naším
přítelem.

A kdo by nás měl znát lépe než ten, kdo nás zná nejlépe,
protože je s námi každou vteřinu našeho života?

Ten, který nás miluje i v tuto chvíli?

• • •

Kdysi jsem si také psal deník. A psal jsem si ho upřímně. Psal jsem do něj o tom, o čem bych se ostýchal se známými mluvit. Psaní deníku mi pomáhalo vyrovnávat se s obtížemi, které jsem chtěl zaplašit.

Občas mám důležité rozhodování.

Váhám.

Ale vzpomenu si na novoroční rozmluvu.

Proč váhám? Protože jsem se nezamyslel nad tím, co by o mém uvažování asi napsal anděl strážný.

Nementoroval by.

Oslovil by...

Oslovil by tím, že by mi ukázal zrcadlo.

Pokud by si člověk navykl podívat se před důležitými rozhodnutími do andělského zrcadla, neměl by pak s rozhodováním tolik potíží...

Spatřil by, co není v pořádku. Napadlo by ho, co by měl udělat, aby to, co není v pořádku, v pořádku bylo.

Jako mě, když jsem si tehdy v klubovně stíral z obličejů modrý „přeliv“.

Kolik času tráví člověk před zrcadlem. Dívá se na sebe, upravuje se. Posuzuje, jak vypadá.

Je to potřeba, protože jinak by mohl chodit podobně, jako jsem procházel městem před lety já.

Ale co pohlédnout do zrcadla?

Do zrcadla duše?

Ne, to není lyrická nadsázka.

Jde to.

A může to být docela zábavné. Když si tím zrcadlem udělám „andělský deník“. Když si představím, co by si o mně, o mých vlastnostech, o touhách, o tom, co dělám, zapisoval ten, který dokáže náš život vidět v souvislostech, na něž přes hranici této chvíle nedohlédnu.

Ale dohlédnout můžeme, pokud otevřeme andělský deník a uvědomíme si, co by v něm asi bylo napsáno.

Co by v něm bylo napsáno třeba dnes...

„Hele, já jsem si zkusil dneska psát, co by o mně napsal do deníku čert,“ smál se onehdy můj známý.

„A co by psal?“

„To ti radši nebudu povídat.“

„Nemusíš.“

„Když si uvědomím, co by psal čert, nad čím by jásal, dost mi to o mně poví...“

Koneckonců, proč si představit jen andělský deník?

Proč se nezasníť nad tím, co by o mně mohl psát čert?

Dnes?

Co by ho potěšilo? Nad čím by se ve svém deníku zaradoval, nad čím by se nezaradoval?

I „dábelským deníkem“, i jím lze nastavit zrcadlo tomuto dni – svým rozhodováním, svým touhám.

Možná bych si měl někdy zkusit představit, jak by takový deník mohl vypadat.

„Můj ne kamarád...“ Tak by asi ten deník začínal. Protože ten, kdo by si ho psal, mě nemá rád. Není přítel. O to zajímavější a o to poučnější by jeho zápisky mohly pro mě být...

Někdy je to právě zrcadlo, které nám nastaví ten, kdo nás nemá rád, abychom lépe porozuměli sobě i světu...

Ale já se radši budu dívat do toho jasného zrcadla.

Do zrcadla, které mi nastaví ve „svých zápiscích“ ten, který mě má rád a který mě zná lépe než já...

• • •

Tolik toho lze pochopit, když se člověk podívá do zrcadla. Tolik toho, co přehlížel.

Pokud se pozorně podívá do zrcadla své duše.

A andělský deník mu tohle zrcadlo umí nastavit...

Nenásilně. Zábavně.

Přesně.

• • •

„Dneska můj kamarád...“

Tak by možná psal anděl dnes do deníku o mně, tak by začal psát dnešní zprávu, kdyby měl napsat, jak vypadal můj den, jak dopadl z jeho hlediska – jak ho viděl on ze svého dalekozrakého pohledu, a ne z mého krátkozrakého.

„Dneska udělal...“

„Dnes neudělal...“

„Dneska...“

Co by o mně dnes napsal? Co bych se v jeho deníku dočetl o zítřku? Zaradoval bych se nad tím, co bych četl, nebo ne?

Někomu by se psaní takového deníku mohlo zdát jako dětská zábava.

Ale já myslím, že to je naopak činnost, která svědčí o dospělosti duše.

Pomáhá jí.

Někdy stačí podívat se na sebe do zrcadla, a člověk pochopí, jak málo stačí změnit, a promění se –

Promění se celý jeho svět...